

Sygn. akt: III AUa 434/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Beata Michalska (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Mirosław Godlewski

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2014 r. w Łodzi

sprawy **R. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt: IV U 497/13;

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł. na rzecz R. C. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 434/14

UZASADNIENIE

R. C. w dniu 28 stycznia 2013r. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z 10 stycznia 2013r. stwierdzającej, że wymieniona, jako osoba nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 sierpnia 2012r. Odwołująca podniosła, że w okresie objętym kontrolą ZUS prowadziła działalność gospodarczą, o czym świadczą nakłady finansowe związane z uruchomieniem Zakładu (...), wykonanie usługi pogrzebowej w dniu 13 listopada 2012r. Stosunkowo niewielka ilość pogrzebów w początkowym okresie prowadzenia działalności wynikała z dużej konkurencji wcześniej istniejących na terenie zakładów pogrzebowych. Wskazywała, że wysokość zadeklarowanej kwoty podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości 9.115,23zł. nie jest sprzeczna z ustawą oraz wynikała z konieczności zabezpieczenia się w razie choroby lub macierzyństwa, jak i zainwestowania w przyszłą emeryturę.

W odpowiedzi organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, podnosząc, że zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z podstawą wymiaru składek za miesiąc sierpień 2012r. znacznie wyższą od obowiązującej dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą przy braku dochodów z prowadzonej działalności, miała charakter czynności prawnej niezgodnej z zasadami współżycia społecznego, której celem jest uzyskanie wysokich świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Wyrokiem z 19 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w Sieradzu w pkt 1 zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że R. C. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 sierpnia 2012 r., w pkt 2 zasądził od ZUS na rzecz odwołującej kwotę 509 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

W okresie od 3 grudnia 2008r. do 31 lipca 2012r. R. C. była zatrudniona w wymiarze 3/8 etatu w Ubojni (...) we W. z wynagrodzeniem 1.300zł. brutto. W tym czasie od 4 kwietnia do 31 lipca 2012r. korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Po ustaniu zwolnienia lekarskiego, od 1 sierpnia 2012r. R. C. zarejestrowała działalność gospodarczą w zakresie pogrzebów i działalności pokrewnej o nazwie: Firma (...) z/s w D.. Nadto dokonała zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, wypadkowego i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, deklarując podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości 9115,23zł. Jak ustalił Sąd Okręgowy, firma obsługuje okoliczne miejscowości i parafie, jest czynna całodobowo. Prowadzeniem księgowości firmy zajmuje się Biuro (...) w S. - J. S.. Ubezpieczona rozlicza się na zasadach ogólnych na podstawie książki przychodów i rozchodów. R. C. nie zatrudnia pracowników, a w prowadzeniu firmy wspiera ją mąż P. C., który jest kościelnym, organistą i opiekunem cmentarza we W., odległym od D. o 1 km. Od czasu zarejestrowania działalności gospodarczej R. C. dokonywała niezbędnych nakładów do jej prowadzenia, częściowo pomagał jej mąż. Od 2 sierpnia 2012r. kupowała materiały budowlane niezbędne do przystosowania posiadanego pomieszczenia dla celów zakładu pogrzebowego. W okresie od 10 września do 31 października 2012r. ubezpieczona zawarła z mężem nieodpłatną umowę zlecenie na dokonywanie zakupów dla jej firmy. W podatkowej księdze przychodów i rozchodów za miesiące sierpień - październik 2012r. zaewidencjonowano: 14.08.2012r. - zakup dwóch pieczętek na kwotę 110zł., 30.08.2012r. - 1 komplet wizytówek lakierowanych na kwotę 246zł., 13.09.2012r. - szyld reklamowy laminowany na kwotę 233,70zł., 18.09.2012r. - przystosowanie nieruchomości na kwotę 2.017,97zł., 29.09.2012r. - 4 stojaki na wieńce na kwotę 398,52zł., 8.10.2012r. - artykuły pogrzebowe na kwotę 305,66zł., 18.10.2012r. - zakup paliwa na kwotę 199,98zł., 23.10.2012r. - art. przemysłowe na kwotę 147,03zł., 26.10.2012r. - reklama na samochód i reklamy wiszące na kwotę 513,60zł., 30.10.2012r. - artykuły biurowe na kwotę 61,50zł. Po dokonaniu przebudowy samochodu marki M. (...) z przystosowaniem do przewozu zwłok, samochód ten 17 października 2012r. został zaewidencjonowany jako środek trwały. W celu obsługi ceremonii pogrzebowych w okresie od 14 listopada 2012r. do 31 stycznia 2013r. zostały zawarte umowy o dzieło z czterema wykonawcami: H. K., R. K., G. C. i Z. W. na obsługę ceremonii pogrzebowych. Pierwsza usługa pogrzebowa miała miejsce 14 listopada 2012r. Wg ustaleń sądu pierwszej instancji, w 2012r. firma obsłużyła kolejno trzy ceremonie pogrzebowe (14.11.2012r., 4.12.2012r, 20.12.2012r.). Następnie w 2013r. odbyło się 6 pogrzebów, w styczniu 2014r. - 5, w lutym 2014r. - 1 pogrzeb. Od 1 września 2012r. wnioskodawczyni ponownie podjęła zatrudnienie w wymiarze 3/8 etatu w Ubojni (...) we W., tj. 3 godziny dziennie.

W okresie od 10 września do 20 października 2012r. ubezpieczona przebywała na zasiłku chorobowym, a od 21 października 2012r. do 9 lutego 2013r. - na zasiłku macierzyńskim. Odwołująca nadal deklaruje prowadzenie działalności w zakresie usług pogrzebowych. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Urząd Skarbowy w zakresie prawidłowości naliczania i wpłacania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu prowadzonej działalności za okres od 1 stycznia do 31 lipca 2013r. nie stwierdzono nieprawidłowości mających wpływ na ustalenie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za w/w okres.

Sąd Okręgowy ustalając stan faktyczny, dał wiarę zeznaniom ubezpieczonej co do okoliczności związanych z prowadzeniem od dnia 1 sierpnia 2012r. pozarolniczej działalności gospodarczej. Nadto uznał za wiarygodne

przedłożone dowody z dokumentów, m.in. kserokopie faktur VAT, dokumentację księgową wskazującą, że w okresie objętym kontrolą ZUS R. C. faktycznie prowadziła Firmę (...) z/s w D.. W początkowym okresie firma nie osiągała dochodów generując jedynie koszty, jednak w ocenie sądu pierwszej instancji, koszty te wiązały się z dokonywaniem przez ubezpieczoną i jej męża niezbędnych czynności przygotowawczych związanych z uruchomieniem przedmiotowej działalności. Był to zakup niezbędnych materiałów do adaptacji pomieszczenia dla celów zakładu pogrzebowego, zamówienie pieczętek, wizytówek, szyldu reklamowego, reklamy na samochód, przystosowanie samochodu do przewożenia zwłok. Nadto o przygotowywaniu się do prowadzenia działalności świadczy zakup samochodu marki M. (...), dokonany jeszcze przed jej zarejestrowaniem i następnie jego przebudowa z przystosowaniem do przewozu zwłok. Fakt, że pierwsza uroczystość pogrzebowa miała miejsce dopiero w listopadzie 2012r. nie wpływa na ocenę wykonywania przedmiotowej działalności zgodnie z jej profilem. Przy tego rodzaju działalności o specyficznym profilu trudno bowiem mówić o poszukiwaniu „klientów”, tak jak to ma miejsce w przypadku działalności nakierowanych na innego rodzaju usługi (np. budowlane, elektryczne, gastronomiczne itp.). W przypadku usług pogrzebowych ilość zleceń wynika niewątpliwie z ilości zgonów na danym terenie i konkurencji na rynku tego typu usług.

W uzasadnieniu stanu prawnego powołano art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.), w myśl którego obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Jak wynika z art. 13 pkt 4 cyt. ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: osoby prowadzące pozarolniczą działalność - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. W myśl art. 18 ust.8 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

Nadto Sąd Okręgowy przywołał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale 7 sędziów z 21 kwietnia 2010r., II UZP 1/10, że ZUS nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą z 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (por. także wyrok SA w Warszawie z dnia 20.02.2013r., III AUa 1555/12).

W rezultacie tych ustaleń Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w okresie objętym kontrolą organu rentowego, R. C. od 1 sierpnia 2012r. rozpoczęła wykonywanie pozarolniczej działalności pod nazwą - Firma (...) z/s w D. i faktycznie ją prowadziła, a jej działanie nie było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, co skutkuje objęciem odwołującej obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym oraz dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od ww. daty. Dlatego na podstawie 477¹⁴§2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że R. C. jako osoba nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od sierpnia 2012r. oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 sierpnia 2012r. (pkt 1 wyroku). O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98§1 kpc. (pkt. 2 wyroku), które obejmując koszty zastępstwa procesowego, zgodnie ze złożonym rachunkiem i opłatę od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zaskarżając wyrok w całości i zarzucał mu:

- naruszenie prawa materialnego, mającego wpływ na wynik sprawy tj. art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niewłaściwe zinterpretowanie i uznanie, że te przepisy mają zastosowanie,

- naruszenie artykułu 227 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu tj. zalecenia lekarskiego i umowy o pracę w Ubojni (...), z której wynika, iż ubezpieczona w okresie od 3 grudnia 2008 r. do 31 lipca 2012 r. i 1 września 2012 r., świadczyła pracę,

- naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie tj. wadliwą ocenę materiału dowodowego przez błędne stwierdzenie, iż działanie ubezpieczonej spełnia wszystkie przesłanki wynikające z działalności gospodarczej i że tę działalność prowadziła.

W ocenie apelującego, Sąd Okręgowy niezasadnie uznał, iż art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych mają zastosowanie w sytuacji, kiedy przeczy temu materiał dowody znajdujący się w aktach sprawy. Sąd nie wziął pod uwagę faktu, iż w okresie od 4 kwietnia do 31 lipca 2012 r. R. C. pozostawała na zwolnieniu lekarskim z zaleceniem lekarskim „chory powinien leżeć”, więc w tym okresie nie mogła prowadzić działań przygotowawczych zmierzających do podjęcia działalności gospodarczej. Ponadto Sąd nie wziął pod uwagę faktu, iż od 3 grudnia 2008r. do 31 lipca .2012 r. i ponownie od 1 września 2012 r. pracowała na 3/8 etatu w Ubojni (...). W ocenie apelującego, nie było możliwości łączenia pracy zawodowej z przedmiotową działalnością gospodarczą, a Sąd Okręgowy w sposób wybiórczy potraktował materiał dowodowy. Wyodrębnił on tylko te dowody, które potwierdzają jego tezę, a nie wziął pod uwagę dowodów (o których była mowa wyżej), które mają istotne znaczenie w niniejszej sprawie. Tym samym Sąd naruszył normę z artykułu 227 k.p.c.

Nadto Sąd Okręgowy nie odniósł się do art.2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w sytuacji, gdy powinien być stosowany wraz z powyższymi artykułami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis ten definiuje pojęcie działalności gospodarczej, którą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa itp., a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Według Sądu Najwyższego, działalność gospodarcza musi spełniać określone cechy, które muszą wystąpić łącznie, by móc o niej mówić tj. : zawodowy, a więc stały charakter, związana z nią powtarzalność podejmowanych działań, podporządkowana zasadzie racjonalnego gospodarowania, uczestnictwo w obrocie gospodarczym, (uchwała SN z dnia 06.12.1991 r., III CZP 117/91, OSNCP 1992, nr 4 poz.65, uchwała SN z dnia 23.02.2005 r., III CZP 88/04, OSNC 2006, nr 1,poz. 5). Zdaniem ZUS, działanie ubezpieczonej nie spełnia atrybutów działalności gospodarczej. Ze stanu faktycznego sprawy wynika, iż „działanie” to było pozorne, nie miało stałego charakteru. Ubezpieczona już od 10 września 2012 r. do 20 października 2012 r. zgłosiła roszczenie o zasiłek chorobowy, a od 21 października 2012 r. do 9 lutego 2013 r. - o zasiłek macierzyński. Nie można przy tym mówić o powtarzalności działań, skoro pierwsza uroczystość pogrzebowa z udziałem firmy ubezpieczonej miała miejsce dopiero 4 listopada 2012 r., czyli po czterech miesiącach od momentu zgłoszenia działalności. Warto podkreślić jest fakt, iż ubezpieczona zadeklarowała bardzo wysoką tj. 9115, 23 zł. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Trudno więc uznać, iż płacenie tak wysokiej składki było działaniem zgodnym z racjonalnym gospodarowaniem biorąc pod uwagę specyfikę działalności wnioskodawczyni. Sąd Okręgowy, zdaniem Zakładu, nie sprostował art. 233 § 1 k.p.c. Ramy swobodnej oceny dowodów wskazane w tym przepisie muszą być określone wymogami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (uzasadnienie wyroku SN z 27.09.2002 r., IV CKN 1316/00, Lex nr 980273).

Sąd złamał zasadę dotyczącą swobodnej oceny dowodów, ponieważ nie rozważył w sposób wszechstronny zebranego materiału dowodowego (tj. zalecenia lekarskiego, umowy z ubojnią (...)), który znajduje się w aktach sprawy. Gdyby to uczynił, powinien dojść do odmiennych wniosków końcowych i uznać, iż działanie ubezpieczonej nie ma cech działalności gospodarczej. Działanie to w ocenie Zakładu było tylko pozornym bytem, zmierzającym wyłącznie do uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

W konkluzji swojego stanowiska apelujący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie odwołania tj. uznanie, iż Pani R. C. jako osoba nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 sierpnia 2012 r.; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,

ponieważ Sąd Okręgowy winien zobowiązać wnioskodawczynię do przedstawienia całej dokumentacji medycznej na okoliczność, czy mogła ona wykonywać działalność gospodarczą w okresie od 1 sierpnia 2012 r.

Ubezpieczona, działająca przez profesjonalnego pełnomocnika, złożyła odpowiedź na apelację, wnosząc o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadną i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję. Podniesiono, że Sąd Okręgowy przy ocenie materiału dowodowego wziął pod uwagę i rozważył wszystkie istotne okoliczności. Nadto wskazano, że wysokość deklarowanych składek na ubezpieczenie społeczne nie jest związana z osiągnięciem rzeczywistych dochodów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na ich podstawie wywiódł trafne wnioski. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy przyjmuje za swoje. Aby ustalić, czy doszło do rzeczywistego czy też tylko pozornego rozpoczęcia i prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, Sąd pierwszej instancji przeprowadził dokładne postępowanie dowodowe, zgromadzone dowody ocenił prawidłowo i logicznie, nie przekraczając przy tym granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych treścią art.233§1 k.p.c. Podkreślenia wymaga, że skutecznie postawiony zarzut naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, iż sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego oraz brak jest wszechstronnej oceny wszystkich istotnych dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1998 r. II UKN 151/98 - OSNAPiUS 1999/15/492; z 4 lutego 1999 r. II UKN 459/98 - OSNAPiUS 2000/6/252; z 5 stycznia 1999 r. II UKN 76/99 - OSNAPiUS 2000/19/732). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo- skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok SN z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 LEX nr 56906). Naruszenie zasad swobodnej oceny dowodów nie może polegać na przedstawieniu przez stronę alternatywnego stanu faktycznego, a tylko na podważeniu przesłanek tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna - czego, zdaniem Sądu Apelacyjnego, skarżący we wniesionej apelacji nie uczynił.

Zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące działalność pozarolniczą - w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Skoro w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 odczytywanych w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 powołanej ustawy obowiązkowi ubezpieczenia podlegają osoby prowadzące działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej, czasowe granice prowadzenia tej działalności oraz podlegania z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego wyznacza wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dokonywany i wykreślany na zasadach przewidzianych w przepisach obowiązującej ustawy. Co prawda ocena, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana należy do sfery ustaleń faktycznych, a istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania. Poza sporem jest w sprawie, że ubezpieczona formalnie zgłosiła fakt rozpoczęcia działalności gospodarczej z dniem 1 sierpnia 2012r. i brak w sprawie dowodów, które by wskazywały, że działalność ta nie była faktycznie prowadzona.

Jeżeli chodzi o definicję pozarolniczej działalności gospodarczej, zgodnie z art.2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz.U. z 2013r., poz.672 ze zm.), istotą prowadzenia działalności gospodarczej jest jej zarobkowy, stały charakter, powtarzalność działań, podporządkowanie zasadzie racjonalnego

działania oraz uczestnictwo w obrocie gospodarczym. Działalność gospodarcza jest prowadzona w sposób ciągły i zorganizowany, na własny rachunek i ryzyko osoby ją prowadzącej. Przy czym należy podkreślić, że prowadzenie działalności gospodarczej występuje nie tylko w okresie osiągania przychodu z tego tytułu, ale także w pozostałych okresach, w tym także w czasie wyczekiwania na zlecenia. Osoba prowadząca działalność gospodarczą nie podlega nikomu służbowo, może zatem samodzielnie decydować o dysponowaniu swoim czasem. W praktyce w okresie mniejszej ilości zleceń przedsiębiorcy wykonują inne potrzebne czynności - poszukują nowych klientów, załatwiają formalności urzędowe, a więc swoim działaniem zmierzają do kontynuowania działalności. Takie rozumienie prowadzenia działalności gospodarczej i podlegania z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym jest ugruntowane w orzecznictwie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 15 marca 2007 r., I UK 300/2006, Lex 1390819, Rzeczpospolita 2007/109 str. C5 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 lutego 2007 r., III AUa 39/2007, Lex 2013072).

W wyroku z dnia 21 czerwca 2001 r., II UKN 428/00 (OSNP 2003 nr 6, poz. 158) Sąd Najwyższy wyjaśnił nadto, że rozpoczęcie działalności gospodarczej polega na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej. Z kolei w wyroku z dnia 25 listopada 2005 r., I UK 80/05 (OSNP 2006 nr 19-20, poz. 309) wyrażono pogląd, że wykonywanie działalności gospodarczej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie w celu zarobkowym czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzających do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawcze), np. poszukiwanie nowych klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych; wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością usługową, zmierzają bowiem do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania; w rezultacie podjęcie czynności zmierzających bezpośrednio do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (czynności przygotowawczych) stanowi już o jej wykonywaniu (podobnie w wyroku z dnia 23 marca 2006 r., I UK 220/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 83). Należy też podzielić pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z 18 października 2011 r., w sprawie II UK 51/11, że podejmowanie czynności przygotowawczych, polegających na poszukiwaniu kontrahentów umowy obejmującej zakres działań określony we wpisie do ewidencji oraz gotowość do podjęcia tych działań nie stanowią rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, jeżeli nie doprowadziły do faktycznego jej uruchomienia. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca, przeciwnie – podjęte czynności przygotowawcze skutkowały wykonaniem usług zgodnie z zakresem podjętej działalności. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy niespornie ustalił bowiem, że odwołująca z dniem 1 sierpnia 2012r. formalnie zgłosiła rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie usług pogrzebowych i od tej daty, jak wynika z załączonych dokumentów (pierwsze faktury VAT na zakup materiałów remontowych wystawiono 2 sierpnia 2012r.-k.68,70 akt ZUS) podjęła cały szereg faktycznych czynności przygotowawczych zmierzających do realizacji usług w ramach prowadzonej działalności. Do tych czynności przygotowawczych należy zaliczyć: przystosowanie samochodu, lokalu, działalność reklamową oraz zakup materiałów biurowych, ale też zawarcie umów o dzieło, umów zlecenia. Następnie doszło do faktycznego uruchomienia właściwej działalności w listopadzie 2012r. Zarzut zawarty w uzasadnieniu apelacji naruszenia art. 2 cyt. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej neguje cechę ciągłości (powtarzalności) działalności gospodarczej w przypadku ubezpieczonej. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 16 stycznia 2014r., w sprawie o sygn.akt I UK 235/13, „ciągłość w działalności gospodarczej ma dwa aspekty. Pierwszy to powtarzalność czynności, tak aby odróżnić prowadzoną działalność gospodarczą od jednostkowej umowy o dzieło lub zlecenia albo umowy o świadczenie usługi, które same w sobie nie stanowią lub nie składają się jeszcze na działalność gospodarczą. Drugi aspekt, wynikający zresztą z pierwszego, to zamiar niekrótkiego prowadzenia działalności gospodarczej. Oba aspekty zależą od zachowania osoby podejmującej działalność gospodarczą. W przypadku wątpliwości, co do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej decyduje więc sfera faktów, gdyż również wola czy zamiar strony należą do ustaleń stanu faktycznego w sprawie.” W ocenie Sądu Apelacyjnego, ubezpieczona wykazała, że prowadzona przez nią działalność spełnia ww. kryteria. Jej celem jest organizacja uroczystości pogrzebowych, wykonywane usługi mają charakter powtarzalny, obliczony na osiągnięcie zysku. Przy czym ilość wykonanych usług, jeżeli ustalono, że zmierzały do osiągnięcia zarobku i taki został wykazany na podstawie załączonych rachunków (dowody-k.5-8 akt sprawy), jest bez znaczenia dla oceny, czy mamy do czynienia z działalnością gospodarczą. Nie ma też sporu, że działalność ta miała charakter usługowy – świadczenie wykonywane przez przedsiębiorcę na własny rachunek za wynagrodzeniem. Była też działalnością zorganizowaną, gdyż spełnia

określony prawem zakres obowiązków, czynności organizacyjnych (np. jej zarejestrowanie). Ubezpieczona zgłosiła z dniem 1 sierpnia 2012r. rozpoczęcie działalności gospodarczej w ewidencji działalności gospodarczej (informacja (...)k.4 akt sprawy), w urzędzie skarbowym i do ubezpieczeń społecznych, stąd należy ją uznać za „działalność wykonywaną w sposób zorganizowany”. W rezultacie prowadzona przez ubezpieczoną działalność gospodarcza spełnia wszystkie niezbędne cechy, o jakich mowa w art.2 cyt. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i dlatego nie ma podstaw faktycznych ani prawnych, by uznać, że nie była rzeczywiście prowadzona .

Nietrafny jest też zarzut apelującego naruszenia art.227 k.p.c. przez wybiórczą ocenę materiału dowodowego i pominięcie dwóch okoliczności: że w okresie od 4 kwietnia do 31 lipca 2012 r. R. C. pozostawała na zwolnieniu lekarskim z zaleceniem lekarskim „chory powinien leżeć”, a od 3 grudnia 2008r. do 31 lipca 2012 r. i od 1 września 2012 r. pracowała na 3/8 etatu w Ubojni (...). Pierwsza ze wskazanych okoliczności pozostaje poza spornym okresem (ma miejsce przed 1 sierpnia 2012r.) i dlatego nie może mieć istotnego znaczenia w sprawie. Brak przy tym dowodów na to, że ubezpieczona była nadal niezdolna do pracy od 1 sierpnia 2012r. Natomiast fakt, że od września ubezpieczona dodatkowo podjęła zatrudnienie w niepełnym wymiarze 3/8 etatu (tj. 3 godziny dziennie), w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie wpływa na możliwość wykonywania przez nią obowiązków w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, ponieważ nie ma obowiązku „aby przedsiębiorca wszystkie czynności wykonywał osobiście. Nie ma też zakazu łączenia pracy na podstawie umowy o pracę z działalnością gospodarczą. A jednocześnie zgromadzone dowody wskazują, że do obsługi ceremonii pogrzebowych ubezpieczona zatrudniała dodatkowo cztery osoby oraz zawarła umowę zlecenia z Biurem (...) na obsługę księgową i z mężem na dokonywanie zakupów dla firmy. W rezultacie tych niespornych ustaleń należy ocenić, że ubezpieczona miała realną możliwość łączenia obowiązków pracowniczych zajmujących 3 godziny dziennie z prowadzeniem działalności gospodarczej, która nie wiązała się ze ściśle określonym czasem pracy. Dodatkowo, wskazując na zarzut apelacji naruszenia art.227 k.p.c., warto powołać wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2014r., w sprawie IV CSK 503/13, że Sąd nie może dopuścić się naruszenia art. 227 k.p.c., który określa jedynie, jakie fakty mogą być przedmiotem dowodu.

Warto dodać, co słusznie zauważył Sąd Okręgowy, że fakt rozpoczęcia i kontynuowania działalności gospodarczej potwierdza też prowadzona w firmie dokumentacja księgową oraz przeprowadzona kontrola Urzędu Skarbowego w S.. Jak wynika z pisma Naczelnika Urzędu Skarbowego w S. z 21 listopada 2013r. (k.30 akt sprawy), firma ubezpieczonej została skontrolowana w zakresie prawidłowości naliczania i wpłacania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej za okresom 1 stycznia do 31 lipca 2013r. Nie stwierdzono nieprawidłowości mających wpływ na ustalenie zaliczek na podatek dochodowy za ww. okres. Dokument ten potwierdza zatem, że rozpoczęta w sierpniu 2012r. działalność gospodarcza była dalej faktycznie prowadzona, co podważa argumentację ZUS, iż była to działalność rozpoczęta dla pozorów. Z tych samych względów bez znaczenia dla oceny naruszenia przepisów art.6 ust.1 pkt 5 i art.13 ust.4 ustawy systemowej jest przy tym okoliczność, że od 10 września 2012r. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy i 21 października 2012r. urodziła dziecko, ponieważ przedsiębiorca nie ma obowiązku wykonywania osobiście wszystkich czynności w ramach prowadzonej działalności . Zgodnie ze wskazanym wyżej wyrokiem Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2014r., I UK 235/13, podjęcie i prowadzenie działalności gospodarczej w 8 miesiącu ciąży nie stanowi przeszkody do podlegania ubezpieczeniom społecznym w aspekcie wykonywania jej w sposób ciągły (art. 2 ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej). Nadto zamiaru ciągłego prowadzenia działalności gospodarczej nie podważa przewidywanie jej zawieszenia ze względu na ciążę albo konieczność opieki nad dzieckiem.

Wobec ustalenia, że w spornym okresie ubezpieczona faktycznie podjęła i prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą, zaistniała podstawa prawna z art.6 ust.1 pkt 5, art.11 ust.2, art.12 ust.1 i art.13 ust.4 ustawy systemowej do objęcia jej od daty rozpoczęcia tej działalności (1 sierpnia 2012r.) obowiązkowo ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym oraz dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W świetle zarzutów apelacji poza sporem pozostaje natomiast wysokość zadeklarowanych przez ubezpieczoną składek z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Apelujący wskazał jedynie, że zadeklarowana wysokość składki (tj. 9.115,23 zł.) jest sprzeczna z zasadą racjonalnego gospodarowania , biorąc pod uwagę specyfikę działalności gospodarczej ubezpieczonej. Mając na uwadze, że immanentną cechą działalności gospodarczej jest jej zarobkowy charakter,

rozumiany jako zmierzający do osiągnięcia zysku, przy czym bez znaczenia jest tu, czy i w jakiej wysokości faktyczny zysk osiągnięto, zadeklarowana wysokość składki na ubezpieczenie społeczne przewyższająca osiągnięty w pierwszym okresie dochód, nie może dyskwalifikować sama w sobie podjętej działalności. Jednocześnie Sąd Najwyższy w uchwale 7 Sędziów z 21 kwietnia 2010r., wydanej w sprawie II UZP 1/10, przesądził o tym ,że ZUS nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach określonych cyt. ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych. Jeżeli zatem wykluczamy możliwość fikcyjności tytułu, co wykazano skutecznie w niniejszej sprawie, to ZUS nie może uchylić się od powinności objęcia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ubezpieczeniami obowiązkowymi, jak również chorobowym, któremu ten ubezpieczony podlega na zasadzie dobrowolności przez zgłoszenie stosownego wniosku (art. 11 ust. 2 i art. 36 ust. 5 ustawy systemowej).

Biorąc powyższe pod uwagę i uznając, że zaskarżony wyrok odpowiada prawa, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego. Na podstawie art.98§1 k.p.c. oraz § 12 ust. 2 i § 13 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz. 461) orzeczono o kosztach zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Przewodnicząca: Sędziowie: